

KOULUJEN KIRJEMARATON 2022

OPPILAAN MATERIAALI

Viesteissä on voimaa.

SISÄLLYSLUETTELO

HENKILÖT..... 3

Chow Hang-tung 4

Luis Manuel Otero Alcántara 5

IHMISOIKEUDET 6

Mitä ovat ihmisoikeudet? 7

Sanan- ja mielipiteenvapaus 8

Rauhanomainen kokoontumis-
ja yhdistymisvapaus 9

Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin 10

Liite: Tiivistelmä YK:n yleismaailmallisesta
ihmisoikeusjulistuksesta 11

KIRJEIDEN JA SOLIDAARISUUSVIESTIEN

KIRJOITTAMINEN..... 12

Kirjeen kirjoitusohjeet 13

Usein kysyttyä 14

Eritelty esimerkkikirje 16

Vetoomuskirje Chow Hang-tungin puolesta 17

Vetoomuskirje Luis Manuel Otero Alcántaran puolesta 18

Solidaarisuusviestiohjeet 19

Solidaarisuusviesti Chow Hang-tungille 20

Solidaarisuusviesti Luis Manuel Otero Alcántaralle 21

SANASTO

SUOMI – ENGLANTI..... 22

A close-up photograph of a person's hand holding a blue pen, poised to write on a document. The document features technical drawings or architectural plans. The entire image is overlaid with a semi-transparent blue filter. In the center, there is a bright orange rectangular box containing the word "HENKILÖT" in white, bold, uppercase letters.

HENKILÖT

CHOW HANG-TUNG

HONGKONG

”PIDÄTETYKSI TULEMINEN ON VÄISTÄMÄTÖNTÄ, KUN TAISTELET DEMOKRATIAN PUOLESTA DIKTATUURIN ALLA. JOS MINUT PIDÄTETÄÄN, OLKOON NIIN. UHRAUTUMINEN DEMOKRATIAN PUOLESTA ON SEN ARVOISTA.”

Chow Hang-tung on ihmisoikeusjuristi Hongkongista. Hänet tuomittiin vankilaan, koska hän osallistui rauhanomaiseen mielenosoitukseen ja puolusti ilmaisunvapautta.

Häntä uhkaa vielä pidempi, jopa kymmenen vuoden tuomio vain siksi, että hän on toiminut ihmisoikeuksien puolesta.

Chow Hang-tung on rohkeasti omistanut elämänsä ihmisoikeuksien puolustamiselle juristina ja aktivistina. Hänet on tuomittu vankilaan Hongkongissa ”luvattoman kokoontumisen” järjestämisestä ja muiden yllyttämisestä osallistumaan.

Chow Hang-tung vangittiin, koska hän järjesti muistotilaisuuksia Pekingin Taivaallisen rauhan aukion eli Tiananmenin aukion mielenosoitusten tukahduttamisen uhreille. Vuonna 1989 satoja, jopa tuhansia, ihmisiä kuoli Tiananmenin aukiolla, kun armeija avasi tulen rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan.

Kiinan hallitus haluaa ihmisten unohtavan, mutta Chow on ottanut tehtäväkseen muistaa uhreja.

Ennen vangitsemistaan Chow Hang-tung oli Hongkongin allianssin varapuheenjohtaja. Allianssi on vuodesta 1990 lähtien järjestänyt Hongkongissa vuosittain Tiananmenin mielenosoitusten uhrien muistotilaisuuden.

Vuosina 2020 ja 2021 Hongkongin viranomaiset kielsivät Tiananmenin muistotilaisuudet vedoten koronapandemiaan. Kesäkuussa 2021 Chow rohkaisi ihmisiä sosiaalisessa mediassa syyttämään kynttilöitä muistopäivänä. Hänet pidätettiin ”luvattoman kokoontumisen mainostamisesta tai julkistamisesta”.

Täysin rauhanomaisesti toiminut Chow kärsii nyt 22 kuukauden vankeusrangaistusta. Hänet tuomittiin vain, koska hän käytti oikeuttaan sananvapautteen ja kokoontumisvapautteen. Häntä uhkaa mahdollisesti vielä uusi kymmenen vuoden vankeustuomio kansallisen turvallisuuslain nojalla nostetuista syytteistä.

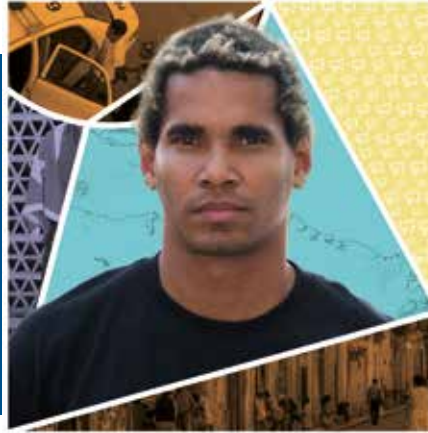
Laki kansallisen turvallisuuden takaamisesta Hongkongin erityishallintoalueella tuli voimaan 30.

kesäkuuta 2020. Kiinan kansankongressi hyväksyi kiistellyn turvallisuuslain ilman minkäänlaista paikallista kuulemistä. Lakia käytetään erityisesti toisinajattelijoiden ja Hongkongin sekä Manner-Kiinan nykyistä hallitusta ja poliittista järjestelmää kritisoivien vaientamiseen. Syytteillä ”kansallisen turvallisuuden uhkaamisesta” pyritään oikeuttamaan ihmisoikeuksia loukkaava sensuuri, häirinnät ja pidätykset.

Lain vaikutukset ovat olleet laajoja, ja sen käytön jälkeen Amnesty on raportoinut monenlaisista ihmisoikeusloukkauksista Hongkongissa. Lakia käytetään mielivaltaisesti tekosyynä, kun oikeuksia sananvapautteen ja rauhanomaiseen kokoontumisvapautteen rajoitetaan ja toisinajattelijoina ja poliittista oppositiota vainotaan. Viranomaiset käyttävät lakia Hongkongin suurimpia rauhanomaisten kokoontumisten järjestäjiä vastaan. Yksi näistä on allianssi, jonka varapuheenjohtaja Chow Hang-tung oli.

LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARA KUUBA

”TAITEILIJAT OVAT SAMANLAISIA KUIN KAIKKI IHMISET: HEILLÄ ON TÄRKEÄ TEHTÄVÄ. MUUSIKON TEKEMÄ KAPPALE VOI KOSKETTAA MILJOONIA IHMISIÄ JA SAADA HEIDÄT ITKEMÄÄN, KUVATAITELIJAN TEKEMÄ KUVA VOI MUUTTA TUNTEEN SIITÄ, MITÄ MAASSA ON TAPAHTUMASSA. TAITELIJAN ON OTETTAVA TÄSTÄ VASTUU.”

Luis Manuel Otero Alcántara on taiteilija ja sananvapautta puolustavan liikkeen johtohahmo Kuubasta. Hänet pidätettiin hänen ollessaan aikeissa osallistua mielenosoitukseen ja tuomittiin myöhemmin epäoikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä vankeuteen.

Luis Manuel on mielipidevanki, sillä hänet tuomittiin vain siksi, että hän käytti oikeuttaan sanan- ja kokoontumisvapauteen.

Luis Manuel on taiteilijoiden, toimittajien ja aktivistien ilmaisunvapautta puolustavan San Isidro Movement -liikkeen johtohahmo. Liike sai alkunsa turhautumisesta kansalliseen lakiin, jonka tarkoituksena on valtioon kriittisesti suhtautuvien taiteilijoiden hiljentäminen. Viranomaiset häiritsevät ja uhkailevat liikkeen jäseniä jatkuvasti, mikä kuvastaa Kuuban hallinnon pyrkimyksiä sanan- ja kokoontumisvapauden tukahduttamiseen.

Toukokuussa 2021 valtion turvallisuusviranomai-

set veivät Luis Manuelin hänen kotoaan, jossa hän oli ollut nälkälakossa protestina taideteosten takavarikoinnille. Hänet vietiin sairaalaan, ja häneltä estettiin pääsy ulkomaailmaan. Kun hänet vapautettiin kuukautta myöhemmin, turvallisuusviranomaiset jatkoivat hänen jokaisen liikkeensä seuraamista.

Heinäkuussa 2021 tuhannet kuubalaiset kokoontuivat laajoihin yhteiskunnallisia muutoksia vaatineisiin mielenosoituksiin eri puolilla maata. Satoja ihmisiä pidätettiin ja tuomittiin vankeuteen mielenosoituksiin liittyen. Luis Manuel pidätettiin, kun hän oli julkaissut videon, jossa kertoi aikeistaan osallistua mielenosoitukseen.

Hänet tuomittiin viiden vuoden vankeustuomioon kesäkuussa 2022 epäoikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä. Oikeudenkäynti pidettiin suljettujen ovien takana, eivätkä kansainväliset tiedotusvälineet, riippumattomat ihmisoikeusjär-

jestöt tai suurlähetystöjen edustajat päässeet seuraamaan sitä.

Tuomioon johtaneita syytteitä Luis Manuelia kohtaan olivat muun muassa ”kansallisten symbolien loukkaaminen”, koska hän oli esiintynyt performanssissa Kuuban lippuun pukeutuneena sekä ”julkisen häiriön aiheuttaminen”, koska hän oli osallistunut rauhanomaiseen mielenilmaukseen. Häntä syytettiin myös ”loukkaavista sanoista” entistä presidenttiä Raúl Castroa kohtaan. Toinen taiteilija-aktivisti, **Maykel Castillo**, tuomittiin samassa oikeudenkäynnissä yhdeksän vuoden vankeuteen.

Luis Manuel kärsii vankeustuomiotaan korkean turvallisuusasteen vankilassa. Hänen terveytensä on vakavasti heikentynyt, ja häneltä on toistuvasti evätty oikeus tavata perhettään ja pitää yhteyttä läheisiinsä.

A group of people, mostly women, are participating in a protest or demonstration. They are holding up a large yellow flag with the Amnesty International logo and the text 'AMNESTY INTERNATIONAL' in blue. A rainbow flag is also visible. The participants are wearing yellow t-shirts with the Amnesty International logo. The background shows trees and buildings, suggesting an outdoor urban setting. The overall atmosphere is one of solidarity and activism.

IHMISOIKEUDET

MITÄ OVAT IHMISOIKEUDET?

Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.

– YK:n ihmisoikeuksien julistus, 1. artikla

Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan jokaiselle ihmiskunnan jäsenelle yhtäläisesti kuuluvia oikeuksia. Niiden tavoitteena on turvata jokaiselle ihmiselle ihmisarvoinen elämä, perustoimeentulo ja taata yhteiskunnalliset osallistumismahdollisuudet. Ihmisoikeudet kuuluvat jokaiselle ihmiselle ja ovat voimassa kaikkina aikoina ja kaikkialla henkilön taustasta, kansalaisuudesta, vakaumuksesta tai yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta. Kaikilla ihmisillä on oikeuksien lisäksi myös velvollisuus kunnioittaa muiden oikeuksia. Ketään ei esimerkiksi saa syrjiä, sillä se loukkaisi ihmisoikeussopimuksessa olevaa syrjinnän kieltoa. Ihmisoikeudet on turvattu YK:n yleismaailmallisessa ihmisoikeuksien julistuksessa sekä useissa kansainvälisissä sopimuksissa.

IHMISOIKEUDET OVAT:

Yleismaailmallisia

Ne kuuluvat kaikille maailman ihmisille, kaikkina aikoina ja kaikkialla.

Luovuttamattomia

Ihminen ei voi menettää oikeuksiaan sen enempää kuin lakata olemasta ihminen. Oikeuksia ei voi luovuttaa pois edes omasta vapaasta tahdosta.

Erottamattomia

Ne riippuvat toisistaan siten, että yhden oikeuden edistämällä on suotuisia vaikutuksia muiden oikeuksien toteutumiseen. Vastaavasti ihmisoikeusloukkaukset vaikuttavat usein kielteisesti muiden oikeuksien toteutumiseen.

Perustavanlaatuisia

Vain kaikkein tärkeimmiksi katsotut oikeudet on nimetty ihmisoikeuksiksi.

YK:N YLEISMAAILMALLINEN IHMISOIKEUKSIEN JULISTUS (ENGL. UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS)

YK hyväksyi yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1948. Julistus on ensimmäinen kansainvälisesti laadittu kattava luettelo ihmisoikeuksista ja siinä on 30 artiklaa eli kohtaa. Näitä ovat esimerkiksi oikeus elämään, vapauteen ja turvallisuuteen, vapaus orjuudesta, kidutuksen kielto, oikeus turvapaikkaan, oikeus avioliittoon ja perheeseen, mielipiteen ja sananvapaus sekä oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Ihmisoikeusjulistus on kirjaimellisesti julistus, eikä se siksi velvoita valtioita oikeudellisesti. Sen poliittinen ja moraalinen vaikutusvalta on kuitenkin huomattavan suuri. Hyväksymisestä lähtien julistus on toiminut kansainvälisen ihmisoikeusjärjestelmän perustana. Sen pohjalta on laadittu useita sitovia sopimuksia, mukaan lukien YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus; taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus sekä kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastainen yleissopimus. Ihmisoikeuksista on näin ollen tullut osa kansainvälistä oikeutta.

KANSAINVÄLISET IHMISOIKEUSSOPIMUKSET

Ihmisoikeudet suojelevat ihmisiä ja luovat täten velvoitteita valtion johdolle, hallitukselle ja viranhaltijoille. Ihmisoikeussopimukset ovat valtioiden solmimia kansainvälisiä sopimuksia. Kun valtio ratifioi, eli lopullisesti hyväksyy, vahvistaa ja saattaa voimaan, sopimuksen, se sitoutuu ottamaan vastuulleen sopimuksessa määritellyt velvoitteet. Valtioiden on kunnioitettava yksilöiden oikeuksia, suojeltava niitä sekä edistettävä oikeuksien toteutumista käytännössä. Suurin osa maailman valtioista on sitoutunut kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin.

SANAN- JA MIELIPITEENVAPAAUS

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 19.

Jokaisella on oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen; tähän sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus suojelee oikeutta sanan- ja mielipiteenvapauteen. Sanan- ja mielipiteenvapaus takaa meille kaikille oikeuden pitää mielipiteitä ja ilmaista niitä vapaasti, ilman valtion puuttumista. Tähän vapauteen kuuluu oikeus ilmaista mielipiteitä mielenosoituksissa tai kirjoitusten, median, internetin tai taiteen avulla. Sanan- ja mielipiteenvapaus on tärkeä oikeus kaikissa yhteiskunnissa. Tarvitsemme ajatusten vapaata vaihtoa, jotta mahdollisimman monet näkemykset tulevat kuulluiksi. Jos sanan- ja ilmaisunvapautta rajoite-

taan, se vaikuttaa siihen, miten paljon saamme tärkeää tietoa ja miten oikeuksiamme kunnioitetaan. Ilman tätä oikeutta myös muita ihmisoikeuksia on vaikeampi puolustaa.

Sanan- ja mielipiteenvapaus on tärkeää myös meille jokaiselle yksilönä. Mielipiteemme ja ajatuksemme tekevät meistä ihmisiä. Jos ihmisiä estetään ilmaisemasta itseään, myös heidän persoonallisuutensa ilmaiseminen kielletään.

Ihmisoikeussopimukset sallivat rajoittaa sananvapautta vain rajatuissa tapauksissa. Useissa maissa esimerkiksi rasistinen tai muuten syrjivä puhe on laissa kielletty. Sananvapautta saa rajoittaa vain sellaisissa tilanteissa, joissa se on välttämätöntä. Välttämättömiä syitä voivat olla esimerkiksi ihmisten tai ihmisryhmien suojeleminen, kansallinen turvallisuus, yleinen järjestys, kansanterveys tai moraalit.

Sanan- ja mielipiteenvapaus on taattu myös seuraavissa sopimuksissa:

- YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 19. artikla

RAUHANOMAINEN KOKOONTUMIS- JA YHDISTYMISVAPAAUS

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 20.

1. *Kaikilla on oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen.*
2. *Ketään ei saa pakottaa liittymään mihinkään yhdistykseen.*

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus takaa meille jokaiselle oikeuden kokoontua ja muodostaa yhdistyksiä. Rauhanomainen kokoontumisvapaus tarkoittaa oikeutta kokoontua yhteen julkisilla paikoilla yhteisellä asialla. Kokoontumiset voivat olla esimerkiksi kokouksia, lakkoja tai mielenilmauksia. Oikeus tarkoittaa sitä, että henkilöllä on oikeus kokoontua rauhanomaisesti muiden kanssa ilman, että hänen tarvitsee pelätä pidätystä tai poliisin häirintää. Viranomaisilla on velvollisuus helpottaa rauhanomaisten kokoontumisten järjestämistä ja poliisin täytyy taata sekä mielenosoituksen osallistujien että yleisön turvallisuus.

Oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen on taattu myös seuraavassa sopimuksessa:

- YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 21. artikla

OIKEUS OIKEUDENMUKAISEEN OIKEUDENKÄYNTIIN

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 10.

Jokaisella on täysin tasa-arvoisesti oikeus siihen, että häntä oikeudenmukaisesti ja julkisesti kuullaan riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa hänen oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan määrättäessä tai häntä vastaan nostettua rikossyytettä selvitettäessä.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 11.

- 1. Jokaisen rikollisesta teosta syytteessä olevan henkilön edellytetään olevan syytön siihen asti kunnes hänen syyllisyytensä on laillisesti todistettu julkisessa oikeudenkäynnissä, jossa hänelle turvataan kaikki hänen puolustustaan varten tarpeelliset takeet.*
- 2. Ketään ei pidä tuomita rangaistavaksi teoista tai laiminlyönneistä, jotka eivät kansallisen tai kansainvälisen oikeuden mukaan olleet rikollisia tekohetkellä. Myöskään ei pidä tuomita ankarampaan rangaistukseen, kuin mikä oli sovellettavissa rangaistavan teon suoritushetkellä.*

Meillä jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, olemme sitten rikoksen uhreja tai sen tekemisestä epäiltyjä.

Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin tarkoitus on taata oikeudenmukainen ja julkinen kuuleminen riippumattomassa ja itsenäisessä tuomioistuimessa kohtuullisessa ajassa.

Oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin tarkoitus on varmistaa, ettei syytöntä henkilöä tuomita.

Uhkailu, kiristys tai väkivalta eivät kuulu oikeudenmukaiseen oikeusprosessiin. Myös todistusaineisto tulee hankkia reilulla ja läpinäkyvällä tavalla. Oikeudenkäynnin tuomarin, maallikko-tuomareiden tai muiden viranomaisten tulee olla puolueettomia. Oikeudenkäynnin tulee tapahtua kohtuullisessa ajassa ja sen osapuolille tulee taata mahdollisuus esittää todisteita.

Oikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä lähdetään myös siitä olettamasta, että henkilö on

syytön, ellei toisin todisteta. Syytetyllä on myös oikeus saada oikeusapua, mikäli varallisuustilanne estää yksityisen oikeudellisen avustajan hankkimisen. Ei ole merkitystä syytetäänkö henkilöä myymälävarkaudesta vai murhasta – jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on taattu myös seuraavassa sopimuksessa:

- YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus 9. artikla

LIITE: TIIVISTELMÄ YK:N YLEISMAAILMALLISESTA IHMISOIKEUSJULISTUKSESTA**KANSALAIKAIKKEUDET JA -VAPAUDET**

Oikeus elämään, vapaus kidutuksesta ja orjuudesta, mielipiteen- ja uskonnonvapaus, oikeus syrjimättömyyteen.

1. Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan
2. Syrjinnän kieltö
3. Oikeus elämään, vapautteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen
4. Orjuuden ja pakkotyön kieltö
5. Kidutuksen kieltö
15. Oikeus kansalaisuuteen

LAILLISET OIKEUDET

Syyttömyys, kunnes toisin todistetaan, oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja kieltö tulla pidätetyksi mielivaltaisesti, vangita tai ajaa maanpakoon.

6. Oikeus tulla tunnustetuksi henkilönä
7. Tasavertaisuus lain edessä
8. Oikeus hyvitykseen, mikäli oikeuksia on loukattu
9. Kieltö pidättää tai vangita mielivaltaisesti, tai ajaa maanpakoon
10. Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin
11. Syytön kunnes laillisessa oikeudenkäynnissä toisin todistetaan
14. Oikeus turvapaikkaan

SOSIAALISET OIKEUDET

Oikeus opetukseen, oikeus perustaa perhe, oikeus terveydenhuoltoon ja vapaa-aikaan.

12. Oikeus yksityis- ja perhe-elämän suojaan
13. Oikeus liikkua vapaasti ja valita asuinpaikka valtion sisällä
16. Oikeus solmia avioliitto ja perustaa perhe
24. Oikeus lepoon ja vapaa-aikaan
26. Oikeus opetukseen

TALOUDELLISET OIKEUDET

Oikeus omaisuuteen, työhön, asuntoon ja riittävään elintasoon.

17. Oikeus omaisuuteen
22. Oikeus sosiaaliturvaan
23. Oikeus työhön
25. Oikeus riittävään elintasoon

POLIITTISET OIKEUDET

Oikeus osallistua poliittiseen päätöksentekoon ja oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen.

18. Ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus
19. Oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen
20. Oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen
21. Oikeus osallistua julkiseen toimintaan ja poliittiseen päätöksentekoon

SIVISTYKSELLISET OIKEUDET

Oikeus osallistua yhteiskunnan sivistyselämään.

27. Oikeus osallistua yhteiskunnan sivistyselämään
28. Oikeus kansainväliseen järjestykseen, jonka puitteissa nämä oikeudet ja velvollisuudet voivat toteutua
29. Velvollisuus kunnioittaa muiden oikeuksia
30. Mitään näitä julistuksessa mainittuja oikeuksia ei saa ottaa pois

A photograph of two people from behind, holding up bunches of white flowers. They are standing in front of a multi-story building with many windows. The image has a blue color overlay. The text 'KIRJEET JA SOLIDAARISUUSVIESTIT' is overlaid in white on a blue background.

KIRJEET JA SOLIDAARISUUSVIESTIT

KIRJEEN KIRJOITUSOHJEET

Kirjeiden kirjoittamista helpottamaan olemme koonneet seuraavat ohjeet. Ohjeita ei kuitenkaan tule tuijottaa liikaa. Tärkeintä on, että kirjoitat kirjeen tavalla, joka sinulle itsellesi tuntuu luonnollisimmalta. Persoonallisilla viesteillä on usein suurin vaikutus. Huomioikaa, että kirjeissä tulee käyttää asiallista ja kunnioittavaa kieltä.

Näin kirjoitat vaikuttavan ja vetoavan kirjeen ihmisoikeuksien puolesta:

1. Tuo kirjeessäsi esille:

- Kenen puolesta kirje kirjoitetaan?
- Mitä hänelle on tapahtunut?
- Miksi tapahtunut on loukannut hänen ihmisoikeuksiaan?
- Mitä vaadit tilanteen muuttamiseksi?

2. Käytä kirjeessäsi kunnioittavaa ja rauhallista sävyä.

Ihmisoikeusloukkaukset tuntuvat usein järjettömiltä, mutta haluamme, että meidät otetaan vakavasti. Kunnioita kirjeen vastaanottajaa.

3. Käytä kirjeissäsi Amnestyn antamia vaarassa olevaan yksilöön tai ryhmään liittyviä ohjeistuksia ja tietoja. Faktat auttavat lukijaa tunnistamaan tapauksen, josta kirjoitat.

4. Käytä omaa ääntäsi. Vaatimuksemme vahvistuvat kun useat eri ihmiset esittävät ne omasta näkökulmastaan. Voit sisällyttää viestiisi omaan elämäsi liittyvän viittauksen, kuten ”Kahden lapsen äitinä tiedän...” tai ”Opiskelijana koen, että...” Esitä Amnestyn vaatimukset omien tunteidesi ja sanojesi kautta.

5. Perustele vaatimuksesi vedoten kansainväliseen oikeuteen, älä poliittisiin mielipiteisiin.

Ihmisoikeudet perustuvat kansainväliseen oikeuteen ja sopimukseen, sekä niistä juontuviin velvollisuuksiin. Poliittisten väittämien ja argumenttien esittäminen ei ole tehokasta. Päinvastoin, siitä saattaa joskus olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

6. Kirjoita siitä, miten ihmisoikeustilanne voi muuttua paremmaksi.

Voit esimerkiksi viitata sellaisiin kohdemaan perinteisiin, jotka voisivat edesauttaa ihmisoikeuksien toteutumista. Yritä rohkaista lukijaasi tukemaan ihmisoikeuksia.

7. Ilmaise henkilökohtaista kiinnostusta kirjeesi kohdemaahan. Jos olet vierailut kyseisessä maassa tai tutustunut sen kulttuuriin tai historiaan, kerro siitä kirjeessäsi. Vältä vertailua esimerkiksi Suomen ja vastaanottajan maan välillä. Ihmisoikeusloukkauksia tapahtuu kaikkialla maailmassa, eikä maiden välinen vertailu ole tarpeellista.

8. Pidä kirjeesi ytimekkäänä. Suurin osa vetoomuskirjeistä mahtuu yhdelle sivulle. Jopa kahden tai kolmen virkkeen pituinen kirje voi olla hyvin tehokas.

9. Allekirjoita kirjeesi omalla nimelläsi. Voit allekirjoittaa pelkällä etunimellä. Voit myös kirjoittaa kirjeeseen koulusi nimen ja yhteystiedot. HUOM: jos kirjoitat viestin Chow Hang-tungin puolesta Hongkongiin jätä sukunimesi ja omat tai koulusi yhteystiedot viestistä pois. Katso tarkemmin Usein kysyttyä s.14

10. Joskus saatat saada vastauksen kirjeeseesi. Toivomme, että lähetät vastauksesta kopion Amnestylle osoitteeseen Hietaniemenkatu 7 A, 00100 Helsinki.

The background is a grayscale, textured image of crumpled fabric, possibly a bedsheet or pillowcase, with various folds and shadows. A bright yellow rectangular box is centered horizontally, containing the text 'USEIN KYSYTTYÄ' in white, bold, uppercase letters.

USEIN KYSYTTYÄ

Miksi minun tulee kirjoittaa juuri näille henkilöille?

Tällä kertaa pyydämme sinua kirjoittamaan Kuuban presidentille ja Hongkongin oikeusministerille. He ovat Amnestyn tutkimuksen mukaan avainasemassa muutosten aikaansaamiseksi.

Kuinka paljon tietoa minun tulee antaa itsestäni? Onko kirjeiden allekirjoittaminen vaarallista? Voiko valtio, jonne lähetin kirjeeni, evätä minulta maahan pääsyn?

Voit itse päättää mitä haluat kertoa itsestäsi. Kirjoittamalla kirjeeseen nimesi osoitat, että kirjeesi on aito ja henkilökohtainen. Voit halutesasi kirjoittaa myös pelkällä etunimellä.

Tuhannet Amnestyn tukijat allekirjoittavat kirjeitä ongelmitta. Jos sinulla on läheisiä yhteyksiä maahan yksityishenkilönä tai työsi puolesta, voit varmuuden vuoksi jättää tuota maata koskevan kirjeen kirjoittamisen väliin.

Poikkeuksellisesti tänä vuonna kehotamme oppilaita, jotka haluavat kirjoittaa vetoomuskirjeitä tai solidaarisuusviestejä Chow Hang-tungille tai hänen puolestaan, allekirjoittamaan viestit ainoastaan etunimellään ja jättämään omat tai koulun osoitetiedot viestistä pois. Tämä johtuu vuonna 2020 Hongkongissa voimaantulleesta kansallisen turvallisuuden laista, jota pyritään mahdollisesti soveltamaan maailmanlaajuisesti. Laki on niin epätasaisesti muotoiltu, että

käytännössä mitä tahansa voidaan pitää ”kansallista turvallisuutta vaarantavana” Kiinassa. On olemassa riski, että Hongkongin hallitus pitäisi Chow Hang-tungin puolesta toimimista ”kansallisen turvallisuuden vaarantamisena”.

Amnestyn arvion mukaan on epätodennäköistä, että viranomaiset nostaisivat syytteitä tähän toimintaan osallistumisen johdosta. Suosittelemme kuitenkin, että tämän toimintapyyntöön jättävät väliin kaikki, joilla on kontakteja Hongkongiin tai jotka ovat aikeissa matkustaa sinne.

Amnesty ei erikseen välitä kampanjaan osallistuneiden koulujen nimiä tai yhteystietoja kirjeiden vastaanottajille.

Tuleeko minun mainita Amnesty International kirjeessäni?

Voit itse päättää, haluatko kirjoittaa yksityishenkilönä vai osana Amnestyn kansainvälistä kampanjaa.

Pitäisikö minun kirjoittaa kirjeeni käsin?

Sekä koneella kirjoitettu teksti että käsin kirjoitettu teksti käyvät hyvin. Tärkeintä on, että kirjoitat kirjeen ja halutessasi lähetät sen.

Kannattaako minun kirjoittaa vieraalla kielellä?

Kannustamme sinua kirjoittamaan vieraalla kielellä. Jos se tuntuu vaikealta, voit kirjoittaa myös omalla äidinkielelläsi. Mallikirjeistä (s.

17-18) sekä Sanasto-osiosta (s. 22) löytyy apua vieraalla kielellä kirjoittamiseen.

Mitä kirjeen lähettämisen jälkeen tapahtuu?

Joskus kirjeisiin saattaa tulla vastauksia, mutta juuri sinun kirjeeseesi ei välttämättä vastata. Sillä on silti merkitystä. Jos kirjeeseesi vastataan, pyydämme sinua lähettämään Amnesty Internationalille kopion vastauksesta.

Mistä saan jatkossa lisätietoa ihmisistä, joiden puolesta kirjeitä kirjoitetaan?

Amnesty International Suomen osasto lähettää kiitosviestin kouluille vuonna 2023. Viestissä kerrotaan, kuinka laajasti kirjemaratonin otettiin osaa, sekä tuloksista, joita kirjemaratonilla on siihen mennessä saavutettu.

Paljonko kirjeen postitus maksaa?

Kirjeet ja kortit lähetetään Amnesty Internationalin Suomen osaston toimistolle, joka toimittaa ne eteenpäin vastuuviranomaisille ja asianomaisille. Voit lähettää kirjeet ja kortit veloitusetta (eli ilman postimerkkiä) Amnestyille kirjoittamalla lähetykseen osoitteen Koulujen kirjemaraton, Amnesty International, Tunnus 5007696, 00003 Vastauslähetys. Voit myös ladata viestit sähköisesti pilvipalveluun, jos koulullanne on sellainen käytössä. Lähetäthän linkin myös meille osoitteeseen emma.aman@amnesty.fi

ERITELTY ESIMERKKIKIRJE

Tätä esimerkkikirjettä voi käyttää virallisen vetoomuskirjeen mallina.

1. Virallinen titteli ja vastaanottajan osoite
2. Kirjeen päivämäärä
3. Virallinen tervehdys
4. Johdanto, joka kertoo kirjeen tarkoituksen
5. Kirjoittajan toivomat toimenpiteet ja kirjeen seuraus
6. Tarkka kuvaus toimista, joita tarvitaan toivottujen tavoitteiden saavuttamiseksi
7. Kunnioittava lopputervehdys
8. Allekirjoituksesi – sillä voi olla enemmän vaikutusta kuin arvaatkaan!

- 2

1 H.E. Hun Sen Prime Minister Kingdom of Cambodia 2 9 May 2012
41 Russian Federation Blv
Phnom Penh
Cambodia

3 Dear Prime Minister,

4 I am writing to express my grave concern regarding the arbitrary arrest and mistreatment of 13 women human rights defenders in Phnom Penh on May 22, 2012.

5 I respectfully urge the Cambodian government to vacate these convictions and release these 13 women, who have been imprisoned solely for expressing their views and engaging in peaceful assembly.

6 I call on the Cambodian government to unconditionally release these women immediately. Finally, I ask the Cambodian government to take the necessary steps to protect the fundamental rights to freedom of expression and peaceful assembly in Cambodia.

Thank you for your attention to these urgent matters.

7 Sincerely,

8 Alex Citizen

ESIMERKKILAUSEITA:

I am disappointed ...

- Olen pettynyt ...

For me freedom of expression is important because ...

- Minulle ilmaisunvapaus on tärkeää, koska ...

As a young person myself ...

- Nuorena ihmisenä ...

ESIMERKKILAUSEITA:

I feel that the human rights of Chow Hang-tung are not respected because ...

- Minusta tuntuu, että Chow Hang-tungin oikeuksia ei kunnioiteta koska ...

VETOOMUSKIRJE CHOW HANG-TUNGIN PUOLESTA

Secretary for Justice
Paul Lam
Department for Justice G/F,
Main Wing,
Justice Place 18 Lower Albert Road Central Hong Kong

Älä kirjoita omia tai koulun yhteystietoja kirjeeseen

Arvoisa oikeusministeri, / Dear Secretary,

1. Kerro jotain, joka tekee kirjeestä henkilökohtaisen. Voit kertoa, miksi olet järkyttynyt tavasta, jolla Chow Hang-tungia kohdellaan. Voit myös kertoa jotain itsestäsi.
2. Muistuta häntä valtion velvollisuudesta kunnioittaa ihmisten oikeutta sanan- ja mielipiteen vapauteen sekä rauhanomaiseen kokoontumisvapauteen. Voit kertoa miksi Chow Hang-tungin oikeuksia ei mielestäsi kunnioiteta.
3. Kerro, että haluat Hongkongin viranomaisten

VAATIMUKSET SUOMEKSI

- vapauttavan Chow Hang-tungin välittömästi
- luopuvan kaikista häntä vastaan nostetuista syytteistä, sillä hänet on vangittu vain, koska hän on rauhanomaisesti käyttänyt oikeuttaan sanan- ja kokoontumisvapauteen.

VAATIMUKSET ENGLANNIKSI

- Immediately and unconditionally release Chow Hang-tung
- Drop all charges against her, as she has been charged solely for peacefully exercising her rights to freedom of expression and peaceful assembly.

Kunnioittavasti
/ Yours Sincerely,

Etunimesi

ESIMERKKILAUSEITA:

I am disappointed ...

- Olen pettynyt ...

As a young person myself ...

- Nuorena ihmisenä ...

For me freedom of expression is important because ...

- Minulle ilmaisunvapaus on tärkeää, koska ...

ESIMERKKILAUSEITA:

I feel that the human rights of Luis Manuel are not respected because ...

- Minusta tuntuu, että Luis Manuelin oikeuksia ei kunnioiteta koska ...

VETOOMUSKIRJE LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARAN PUOLESTA

President of Cuba

Miguel Díaz-Canel Bermúdez

Embassy of the Republic of Cuba in Finland

Fredrikinkatu 61 A, 3 Floor, 00100 Helsinki

Sinun nimesi

(Voit kirjoittaa tähän koulusi osoitteen tai ryhmän)

Hyvä presidentti, / Dear President,

1. Kerro jotain, joka tekee kirjeestä henkilökohtaisen. Voit kertoa, miksi olet järkyttynyt tavasta, jolla Luis Manuel Otero Alcántaraa kohdellaan. Voit myös kertoa jotain itsestäsi.
2. Muistuta häntä valtion velvollisuudesta kunnioittaa ihmisten oikeutta sanan- ja mielipiteen vapauteen sekä rauhanomaiseen kokoontumisvapauteen. Voit kertoa miksi Luis Manuel Otero Alcántaran oikeuksia ei mielestäsi kunnioiteta.
3. Kerro, että haluat Kuuban viranomaisten

VAATIMUKSET SUOMEKSI

- vapauttavan Luis Manuel Otero Alcántaran välittömästi ja ehtoitta sillä hänet on vangittu vain, koska hän on rauhanomaisesti käyttänyt oikeuttaan sanan- ja kokoontumisvapauteen.

VAATIMUKSET ENGLANNIKSI

- immediately and unconditionally release Luis Manuel Otero Alcántara as he has been detained solely for peacefully exercising his rights to freedom of expression and peaceful assembly.

Kunnioittavasti
/ Yours Sincerely,

Nimesi

SOLIDAARISUUSVIESTIOHJEET

Solidaarisuusviestejä kirjoitetaan suoraan ihmisoikeusloukkauksia kokeneille ihmisille. Viesteillä on tarkoitus osoittaa heille tukea ja kertoa, että heitä ajatellaan. Monet viestejä vastaanottaneet ihmiset ovat kertoneet niiden antaneen heille rohkeutta ja toivoa vaikeissakin tilanteissa.

Koska solidaarisuuskortit on tarkoitettu ihmisten tueksi ja kannustukseksi, on niiden kohdalla toivottavaa, että viestit kirjoitetaan ohjeessa mainituilla kielillä. Kielivaatimus ei kuitenkaan ole ehdoton, joten kannustavia viestejä voi kirjoittaa myös suomeksi tai millä tahansa muulla kielellä; tärkeintä on, että kirjeitä ja kortteja syntyy.

Mikäli solidaarisuuskorttien kirjoittaminen tuntuu vaikealta ja aikaa on, voitte miettiä yhdessä luokan kanssa, mitä haluaisitte sanoa.

Voitte pohtia seuraavia kysymyksiä:

- Mikä saisi vastaanottajan tuntemaan itsensä vahvemmaksi?
- Miten voitte näyttää viestillä, että tuette viestin vastaanottajaa?
- Miten voitte ilmaista viestissänne, että uskotte ihmisoikeuksien kunnioittamisen olevan tärkeää?
- Miten voitte osoittaa tukea ja luoda toivoa käyttämällä sanoja, kuvia tai valokuvia?

Viesteissä voi myös kertoa omasta elämästään ja miksi kokee asian tärkeäksi. Kampanjan henkilöt vastaanottavat kampanjan aikana jopa kymmeniä tuhansia viestejä ja monet ovat kertoneet pyrkivänsä lukemaan ne kaikki. Viesteistä kannattaakin tehdä henkilökohtaisia ja rohkeita, jos haluaa niiden erottuvan muista. Solidaarisuuskortteja kirjoittaessanne voitte käyttää joko Amnestyilta saamianne valmiita korttipohjia tai askarrella omat kortit. Tekstin lisäksi korteissa voi mielellään käyttää kuvia, värejä, tarroja – vain luovuus on rajana.

SOLIDAARISUUSVIESTI CHOW HANG-TUNGILLE

ENGLANTI

Stay strong, Chow.

You are not alone!

We are thinking of you!

You have inspired me to defend human rights!

SUOMI

Pysy vahvana, Chow.

Et ole yksin!

Me ajattelemme sinua!

Olet inspiroinut minua puolustamaan ihmisoikeuksia!

Huomioitavaa

Lähetä Chowlle viesti, joka on täynnä toivoa. Chow rakastaa kissoja, alpakoita ja dinosauruksia, joten voit piirtää niitä viestihisi. Viestejä voi kirjoittaa englanniksi, suomeksi, kantoninkiinaksi, mandariinikiinaksi tai millä kielellä hyvänsä. Huom. allekirjoita viesti ainoastaan etunimelläsi. Älä kirjoita viestiin koulusi nimeä tai yhteystietoja.

Poikkeuksellisesti tänä vuonna kehotamme oppilaita, jotka haluavat kirjoittaa vetoomuskirjeitä tai solidaarisuusviestejä Chow Hang-tungille tai hänen puolestaan, allekirjoittamaan viestit ainoastaan etunimellään ja jättämään omat tai koulun osoitetiedot viestistä pois. Tämä johtuu vuonna 2020 Hongkongissa voimaantulleesta kansallisen turvallisuuden laista, jota pyritään mahdollisesti soveltamaan maailmanlaajuisesti. Laki on niin epätasaisesti muotoiltu, että käytännössä mitä tahansa voidaan pitää ”kansallista turvallisuutta vaarantavana” Kiinassa. On olemassa riski, että Hongkongin hallitus pitäisi Chow Hang-tungin puolesta toimimista ”kansallisen turvallisuuden vaarantamisena”.

Amnestyn arvion mukaan on epätodennäköistä, että viranomaiset nostaisivat syytteitä tähän toimintaan osallistumisen johdosta. Suosittelemme kuitenkin, että tämän toimintapyyntöön jättävät väliin kaikki, joilla on kontakteja Hongkongiin tai jotka ovat aikeissa matkustaa sinne.

Amnesty ei erikseen välitä kampanjaan osallistuneiden koulujen nimiä tai yhteystietoja kirjeiden vastaanottajille.

SOLIDAARISUUSVIESTI LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARALLE

ENGLANTI

Stay strong, Luis Manuel!

You are not alone!

We are thinking of you!

You have inspired me to defend human rights!

SUOMI

Pysy vahvana, Luis Manuel!

Et ole yksin!

Me ajattelemme sinua!

Olet inspiroinut minua puolustamaan ihmisoikeuksia!

ESPAÑJA

¡Mantente fuerte, Luis Manuel!

No estás solo.

¡Estamos pensando en ti!

Me has inspirado para defender los derechos humanos.

Huomioitavaa

Luis Manuel Otero Alcántara on afrokuubalainen itseoppinut taiteilija ja aktivisti. Hän rakastaa maalaamista ja tanssimista ja pukeutuu mielellään värikkäästi, esimerkiksi kirkkaan vaaleanpunaisiin pukuihin. Hänen lempivärinsä on fuksianpunainen.

Viestejä voi kirjoittaa englanniksi, suomeksi, espanjaksi tai millä kielellä hyvänsä.

SANASTO SUOMI - ENGLANTI

Hallitus – Government

Ihmisoikeusloukkaus – Human rights violation

Ihmisoikeussopimus – Human rights treaty

Ilmaista – Express

Kansainvälinen oikeus – International law

Mielenosoitus – Protest, demonstration

Mielipidevanki – Prisoner of conscience

Mielivaltainen – Arbitrary

Määritellä – Define

Oikeudenmukainen oikeudenkäynti – Fair trial

Oikeus, oikeudenmukaisuus – Justice

Oikeutus, peruste – Justification

Pidättää – Arrest

Rauhanomainen kokoontumisvapaus – Freedom of peaceful assembly

Sanan- ja mielipiteenvapaus – Freedom of expression

Solidaarisuus – Solidarity

Suojella – Protect

Syrjinnän kieltö – Non-discrimination

Tasa-arvo – Equality

Toimeenpanna, toteuttaa – Enforce

Vaatia, kehottaa – Urge

Vaatia, vedota – Call on

Vedota – Appeal

Velvollisuus – Responsibility, obligation

Vetoomus – Petition

Välittömästi – Immediately

YK (Yhdistyneet Kansakunnat) – UN (United Nations)

YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus
– United Nations Universal Declaration of Human Rights (UDHR)

VIESTEISSÄ ON VOIMAA.

